



ТӨРӨӨБҮТ ТЫЛЫ ҮӨРЭТИИГЭ – КӨДЬҮҮСТЭЭХ СЕМИНАР



Олушну 16 күнүгэр “Сага үөрүх
студияларынын сүһүөх кылаастарга
төрөөбүт тыһа уонна литератураны
үөрэтин” деген ааттаах оскуола алын
сүһүөх улуусталарыгар аһаммыт
улуустаабы семинар С. А. Повторцов
аһыһын Чурапчы орто оскуолалар
быһыһына. Семинары улуустаабы
үөрүх салыһтага тэһийдэ.

Сарыарда С.А. Ногородов аатынан оскуона учуутеллара — Л.Е. Максимова 1 “а” кылаастарга “Дордой уонна буукуба”, П.Н. Старостина 2 “ж” кылаастарга “Эли”, Л.П. Хоммодорова 4 “а” кылаастарга “Сага чыастары” аһаас уруоктары ылыттылар. Маана 37 учуутал сырытпа. Семинар үстэ 10 чаастан садалына. Саха тылын уонна литературатын 1-4 кылаастарга үөрттэн олукурарын Саха Өрөспүүбүлүстүн Үөрэх уонна илүүк министиэристибэтэ үөрэх сааһыгытын хааччылар кини тутуак.

үлгийнх, авторский болох сайнзачьта Л.В. Захарова сүрдэгт, санаатан үлгийнх. Учруудад уруу уонк билигт үөрх киингээрин принципээрин, методический өйбүлү, программаны ырыта, түмүк ирдүүлгээрин ифилни көпөтө.

С.А. Новгородов атганын "Бичиг" национальнай киингэ кытаабын үөрэх уонна оҥо киинигэтин киинин салһыанчыла М.И. Макаева үөрэх киинигэрин электроннай көрүгүн Федеральнай перечеһтэ киһирэгир элбэк үлэһи көрсөлүрүн, хас биһирэһи үөрэх киинигэ электроннай көрүгэ ыргыһарын эттэ. Илһитин сүөгүрүн, учуутал уруокка, оҥо дыһтэгир электроннай көрүгү хото туһанара ордуһун ыйда. Үөрэх киинигэрин таһыан араас хабааннаһах киинигэни, куукулаһы кытаа онорор буолбуттарын кэһсэн туһан, педагогтар үөрэх пәосбосһиһи бачоһи

биоразлагаемого субстрата.

[illegible]

Авторский блок сайланыгчта Л.В. Захарова Үөрэх министрэгистибэгэ агаа-быг бочугунай грамотатын С.А. Баснаевага, махтал суругун С.Е. Потаповага туттарш. Чуралны улууну даяалгытын социалнай управлениетын начальнига М.П. Заблоцкая Төрөөбүгтэй, сурук-бичик күнүн бэлэтиир даяаллары, курс, саа тыга сайырыгар туһууламалг улахан суолталаах үлэ онобуулубутун бэлэтиэн туран, улуус баһылыгын аагыттан автордарга махтал суруктары туттарш. Улуустаагы үөрэх управлениетын начальнигын солбууааччы Н.Е. Федорова С.А. Баснаевага “Учительница первая моя” бэлэтии, кытлыгыг учууталларга туоһу суруктары, С.А. Новгородов аатынан Чуралны орто оскосатын коллективтар махтал суругу туттарда. Маны тэнэ Чуралны нийимигин баһылыгын социалнай боптуруоскарга солбууааччы П.Е. Гуляев, “Сага олох” РИХ дириэктэр-редактор А.А. Захаров, Кинигэммит библиотечнай ситим дириэктэргэ В.А. Пилтонон

Уода, сана кивизир сүрхтэвнэртэнэ
эбэрхэниэр, төрөхүт тыны үөрөтүнэ
күсүннэх үлэ нэлээнныбыттын
бүтүсүмүр.

Инициатор С.А. Новгородов активно Чугарчы орто окуучуларын алын кыскагын учуулашарын айар болокторо уруктарга туулашлар кинигегин ушунга электроннай тарышалан башмисобит уурагор кинис-лер, пособислар быраймактарын билигин орор мастар-кылас тарылыгор.

Бу даялалы оқулар оқолоро, учууларга жерде нуморларинга келгизгиз. Семинарга 20 оқууларга барыга 64 учууга, 2 лектор, 5 ыңгарыларга маддыг кытылг. Бу күн "Бичик" нашконалгай киния даялалар босотгиз, тахсыбыг киниглер атыларгиз.

Мария АРТЕМЬЕВА,
Анна ЗАХАРОВА.

Спорт

**Айаал Адамов – кикбоксажа
Уһук Илин федеральный
вокурук призера**



Олушлуу бай 9-11 күнээрхэр Перюмри куоратта кибоксинг көрүгэр ССРС багтааы чемпионна Александр Иванов жүргүнүгэр Улук Илш федеральнай уокурук хамааидаларыгар чемпионат кытгылышта. Күрөхх Хабаровский куораттан, Амур уобалаһыттан, Приморский кыраайтан уонна Саха сириттэн сүөгүмөһүн кытгылыны ыдыллар.

Бу күрэхтэһиини Чурапчы улуусун Хадаар таһылыгыттан 10-с кылаас уорусчутун Айыал Адымов "К-Г" разряда 51 кыстык үрүм көмүс мэтэли ылары ситистэ. Бу туйуун Айыал тороппут адата уонна тренери Мичил Адымов маныах көксүр: "Чемпионскаа байбыт баран кыттан келибит, күрэхтэһи иһинит, Дюкуускай куоракка Саха сириг улахан дьоһунно кинбоксинг көрүнүн старшай тренерибэр А.В. Алексеевкэ 10 хонукка сбирданын бараммыт тийээн кыһыныбыт, Кэпэр өттүгэр өссө куустак дьарык кууһэр. Кулун тугары Хабаровскай куоракка "фул-контакт-с-лю" дьон кинбокскаа чемпионат ыһылыахтат. Уп-харты көтүнүбүнэ, кытарбылаанна-абыт".

Улуспут ташкынаах ачыгыгар уюна маннак элүүсүк төрөлүккө ийирик быланнара туслаттылар, сирия өссө дагыла санаттан-сана кыайылары ситистилер.

СЕМЕН ЖЕНДИНСКЭЙ.

Сэргэх дьаһал

Олуунгуу 9 күүгэр И.П. Тейлухов-Тимофеев аатынан Олонхо оёо эстетический кишинигэр удуустнаады «Мин идэм-сүрүналлас!» фестиваль үрдүк таһыоннаахтык ыытыллына.

Барьга 9 улус оюушалаарыгтан 60 эдэр корреспондент кыттыныны ыла. С.К. Макаров аатынан Чуратгы гимназиятын хамаадагын «Пресс-ини» курулуугун салайааччыта М.В. Петрова усена «Медиа-конт» курулуугун салайааччыта В.И. Новгородов боломтон кыттынарлылар.

Оскула пресс-кивиңэрэ эрдэ

ЭДЭР СУРУНАЛЫЫСТАРГА – УЛУУСТААҒЫ ФЕСТИВАЛЬ



устан адалбы бэйни билиһиннэрин видеоларын көрдөрдүтөр. Оттон бэйлэрин үлүлэрин сыраттылар, сыалларын-соруктарын, иннини былааннарын көмүскөтүтөр. Дүүүлүүр сүбэ былаанытынан бэйни билиһиннэрин видеога 1 миэстэ Мугудай орто оскулатын «Дүкүсөбү» пресс-киинэ, 2 миэстэ Диринг орто оскулатын «Айар кут» пресс-киинэ, 3 миэстэ Халдар орто оскулатын «Халдар кескит» пресс-киинэ буолдулар. Оттон бырайыагы көмүскөтүтө 1 миэстэ Боптоно орто оскулатын «Күрсүн» пресс-киинэ, 2 миэстэ Амма орто оскулатын «Арыль» пресс-киинэ, 3 миэстэ С.К. Макаров аатынан Чурапчы гимназиятын «Дайан» телестудията ыһылар. Ону таһыан «Бастыҥ салайааччы» анал ааты А.Ф. Ноговицына (Мугудай орто оскулата) ыһагы сипистэ.

Бу фестивалга «Чураачыно», «Колхозчино» обь суруналын кылабынай редактора, Россия суруналыктарын сойууһун членгэ П.И. Жиркова Дьонуускай куораттан ыалдьыттаага уонна интерет, телетувун сибэстэ буютугун туһунан сийилин

бизнесматрэд, дээр хөрссоддентарга нийгмийн агаар үзлэрийг тунаах сублори бигрлэ. СО норуугуи суруйаачмыла С.А. Попов – Сэмол Тумат, Россия суруйаачмыларыи сойуугуи чингнэ, суруйаачы, синарист, релактор А.А. Амбросьев- Сиги Мунду, С.А. Новгоровын синаи балта, продюсер Н.Д. Кузмина, «Саха фильм» кинои компаниетын релаксера уонга оператори Э.А. Новиков иэринээр үзлэрийн тулууи сүрдэгчлэр, дээр суруйаачмылары кылары көрсүгүлэр.

Эбигтэ юнгингэн Чурагч улуухун үөрөх
управлениелан үгнэгтэ О.Б. Игнатьева хамтаараа
агааран, сурунальыс дэсүрун сайынаар соннуулары
ынгта.

Улуустанызы «Мин ичтем-сурунчалык» фестиваль орус учургайык ыытылганна. Араас суботери бичибиттиро нинияттин сурунчалык ичтин таарбылылар ушкан! комо булдуога.

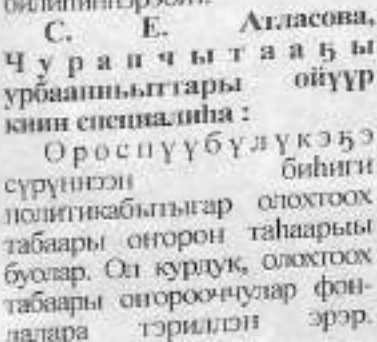
Лилия ИЛИНОВА,
8 класа, С.К. Масаров английски
Чувства гимназията и юнкора.



Идэбин таба тал!



Төгүүрүк остуолга сыйдыабыт үөрэнөөмчилөр туһалаах сүбэлэри иһиттиһэр, туһаанлаах бонтуруостары бэстдэтэр.



Курактээни к
сулуйһынан Таатта у
норуоттар нэки ардыгарынан
риялах сулуйа Н.П. С
экиротэринэн Саха сирин
тренерэ, физкультур, спорт у
туйуна Е.И. Яковлев, коммен
И.И. Оконешников, түһүлэ
рыһан Дюкуускай куораттан
Хабаров, Ханалас улуунуттан
Константинов үлүсүлүгүр.

Чемпионат
квалитеттай бичаарын
дотри байдалтайга 30 бодос
Фингал Сунгаар улуунутан
стара Айсен Килибев уонга
улуунутан халсадайга СӨ уо
тусууга РФ спордун
оросунбулуга элбэх тосулга
на, "Минчаары ооннуулар
тосулгаз чемпионна Айвал П

көрүстүрөр. 2018 сындах Боро Парайай өрспүүбүдүкүтөүн чемпионат мунгуур кыйылыаһынан ЧИ ФКСИ старшай тренера Айаан Павлов бусула уонна "Сусульгүт" буге махалыһыһытан (ИП П.С. Марков) "Сайга" карыбин санын махалыһыһытан!

Куржээгийн үрдүк тахымнаахтыг
ынтыглыабыгтайн, ЧӨФКСИ
ректорыг, улуус хамсаагчид федераци
ныгын бэрэглэлтэнтэйг, И.И.
Готовцева, Чурагчид улуунун спорт
управленийг, Союзын голын
бэлчигчид М.Ф. Крониковад,
бигдэлдэлдэн куус комм буслбур
спонсордид, урбаньчидид, Божо
Тарагчид аймах-бигэ дьондид
куржээгийн суулуудид, спортсмендид,
короочидид дийлг махалдидын тор-
лодид.

Семен ЖЕНДРИНСКОЙ.

Бу мөнгөк ураты алтаас, ураты стилдөк бийластка олунуу 14 күнүгүз "Айылы" кулуура кыялыгүз, РФ, СӨ народнай хүдүсүннүгү А.П. Мухомов атынан хартьынага арзыгын салдыктар алышына. Кытаанах нэбилеиттэгэн түрүгүз, солун көрүүлүк рекламнай дизайнер Афанасий Захаров хартьыналарын бар дьон көрүгүгүз таһаарда.

Быыстапкаҕа туруоруллубут харыйаналар көннөрү кини көрүүтүгэр тута өйдөмүттөр. Ол иһин кэбиэт дьон үгүстэргэ бу ойуларга тус санааларын төрөтүтэр, ону таһынан Афоннаа эбэх боптук ону бигэрүтүтэр.

Былъыстапка аһыллымыта, кэпэстингэ ураты форманан
ыһтылыһыбынан мустубут дьон көрүсээтэ. Харъыйна гала-
рестын салайааччы Муосчут кыһа Айылы Пинигини

үгүс дыну түмөн,
 илгэриһинэй көпөтүнүн
 тэрийдэ. Ытырылыбыг
 ыалдыктартан улуус
 баһылыгы социалык
 уонна ис политика
 солбуулаачы Н.И. Аммосов,
 улуустаагы культуура управ-
 лениенан начальнига Д.Д.
 Попов, суруйаачы,
 суруйуулаачы П.Л. Федоров,
 Сомоҕо, улуустаагы ыччак
 отделын специалиһа И.Т.
 Пономарев, "Айылыг"
 сыһынаагы күүһүн уус-ураа
 салайааччыта С.В.
 Хомтосова уонна торообут
 Кытаанааҕын иһисилиттэн
 дыно-сэргэтэ кэллэнэр
 ээрдэллэллэр.

Угусунд бир талланна-
ах ычката Африка Захарон
быыстапкага олунньу 20
күнүгөр джори көрдүрүүгө туруба. Дождоторугун, чулис
дождотунун ийде катен корун, сөрдөт, сынылаат.

Семен ЖЕЦУРИНСКОЙ

Спорт

Василий Лукин: “Чурапчылар – уопсай кыайыбыт!”

Чурагчы спориз уонна физическэй култуураҕа управлениетын начальнига Василий Луккин эрийэн үөрүүтүн үлэһиниз : “Саха сирин чемпиоһнара буолубут! Бу — чурагчылар уонсай кыайыыбыт!” — диир үөрүүтөх соһуну иһитиниэртэ.

Чураччы улуунун волейболга хамаандата слүһү 18 күнүгэр Дюкуускай куорат "Кытайбы 50 сыла" спорт дьбарыһыгар ытыллыбыт эр дьон манныйгы лигалыгар, таа сириг хамаандаларыттан бастахтыан, спорт историятыгар Саха сириг чемпионна буолулар!

"Саха сирийн спортуун историйтаагар
таа сирийн хамаандыттан волейбол
омоннуутутар хайагара дааны ман-
нык улаан чемпионнаа кыайбатаа"
дигэн суруулар. Уруксу сыгыгара
инники күнүгэ Нерюмри, Алдан,

Мийрэгтэй, Дьовуускай уонна утунер-
ситет хамсаандаара сэгсдүүлэ.

Быйылгы ооньбуута Чурапчы
сүүмэртэммин хамаандагытар төрү
бойбиг усаагытарбыт ооньбуулар.
Хамаанда капитана уонна трелерэ
Альберт Бродников салайыгынан
иһа-бии Илюкентий, Андрей
Федосовтар, элэп эрчимсэх Евгений

Пермяков, Иосиф Лавров, Константин Софронов, Станислав Федоров, Владимир Сидоров, Василий Тум-фали ааттара Саха сирин воҕеһоһун историятыгар кыһыл көмүс буулубаларынан сурулуна дьон көн тутта ааттаныбыл.

Семён ЖЕНДРИНСКОЙ.

Кини ололжор биш
улахан суолтаах түгэн
ыал буолуу. Аан дойдута
таптааһахтар күннэригэр
сон түбэһиннэрэн, улууспут
кэлбигэр киннигэр турар
“Айыыны” кулуура уонна
духуобай сайдыа кинни
иккэ эгэһингэр ыал
буолуу үөрүүтөх чааһын
тэрийгэр сырдик саам
аһыспына.

“Биһиги улууспутугар 1927 сыттан саҕаланан, граждaнский турук акаллара харылтан сыталлар. 400-гэн тахса кинигэлээхпит. Улууспут дьаһалтатын көмөтүгүн хайаан даҕаны таас дьыба кинигэлээхтээхпит дии ирдэбилгэ сөп түбэхэр “Айылы” сыаннаһыг кинигэ үлбүтүн саҕалаан эрит. Бу биһиги курдук боломуочуһа хас биридии

ноhillиэжэ сүктэриллэн турар, онон уруу тэринэр ыаллар ырахата барбажа, олорор nohillиэктэрингэр эмтэ регистрацияланыахтарын сэт. Билинги суббота күн эмтэ үлэлинибтэ, ол оннугар баскыһыанна уонна бэнидэвиэтик күн оруубут", - дигэн Хаарчаанна Герасимовна Захарова кутсалар.

чаасна сана ыаллары улуус
баһылыга А.Т. Ноговицын,
Холотоо төһөлүгүнүн СӨ
кулпууратын туйгуунара,
"Төрөппүт кылбиэи"
урдан кавалердара, төргөн-
нин Валентина ууһа Айаал
Новгородовтар эбэрдэ
тыллары эгитер.

Иккис үөрүүлэх түгэнийн Лидия Никласевна регистраций коннотэн, түг



Танталаахтар
күнөригэр тус
субүлгүнүн бэрсэн, 4 ыш
регистрацияланна. Ол кур-
дук, Мария, Алексей
Флегонтовтар, Светлана,
Василий Захаровтар, Варвара
Павел Наумовтар уонна
Лидия, Дьулустан
Ивановтар дигэн
улуустугулар сага дьир
күргөн эбиинэр. Уорудтар

Балыыһаҥа тийиэн, сана кэһиэхэ күн сирин кордордо. Онон Лидия, Дьулустан Иваноһарга бу күн икки үөрүүлүк түгэн төсхөйдө. Сана ыһларга бу күн өксөтөрүн тухары сырдык уонна умнуллубат көрө түгэн өйдөрүгэр хаалыаҥа. Дьэтиэх олоку баһарбыт.

Семен ЖЕДУРИНСКЭЙ.

**“Төрөөбүт тылым – барба
баайым” куонкуруска**

“Төрөөбүт тыт уонна сурук-бичик” күлүтүн Чурапчыгаайы кэбинэсэмин библиотечнай ситим тэрийиитинэн, ыччат хамаандаларын икки ардыларыар “Төрөөбүт тылым – барда бийиым” брейп-ниг буула.

Улуустаагы "Сага алах" редакциялай-
индигиэһэй хабарчуулан, "Тулумчаан" уһуулаантан,
"Молодые педагоги" улуус уһуулаагыгар,
Ассоциацияларынтан, улуустаагы Бичик
координационнай Сэбиетинтэн бистини кыһилээх,
уолсайа, 4 хамаанда күрэхтэстэ. Оһуһуу уратыта
дистан — кыайыгыт хамаанда кыһини төлөбүрү барытын
сыһар. "Кыһилэ храмал" үлэһиттэрэ түөрт түлүмүкүтэн
аһуус илгэрэһинтэй, аһыт уустуктарлаах, аһыт чопокки
соруулаагы толкуйдааннар, күрэхтэһээчиллэри
оһуһуу быһаһыт тухары "бүгүс үлүтэр аһуулар".
Эт күрүк, хамаандалар төрөөбүт тыла сыһыаннаах
оһуурустарга эппиттэһинилэр, сомоһо домоһтор
уһуулаагыт, нуучкатан кыһини тылар сахалыы таба
уһуулаагыт быһаардылар, айымныы сүрүт
ыорусууларын таһыйдылар.

Түмүкс, улуустанды Ыччат координационный
бистин хамандата элбх баалы ылан
айылмаадын тартыла. Кинилери тилх баттаң,
чууталар түмүүлөр икис буолулар. Оттон
очултаах үлүс мисетин, очуолара тэтиһэн,
"Түмүкс", "Сага сох" хамандата үлүһинилэр.

Ию была сформирована үгүй түгүлгэни тэрийбиг танинмунит библиотечный ситим уонна улуустары социальнай-психологическай уонна дьүү көргөн ойбулутун кытта библиотечное тарыгар мэхтэнибит.

Удугаагзын Үнэтгэж хөрөнгийн элэгдэлтэй
пресс-конт.





Хас биригдэн улууснут
олхотгоо туруктаах
буулуутугар үлэинбил. Ой
курдук бигэ тирэхтээх
буларын, ово иделгил таба
таларын туһугар үөрэх
управленистийн уонна
социальнай эйгэсэ үлэниир

Тогүрүк остуолга сыйдыбыт үөрөннөөчилөр туһаллах субэлэри иһиттэр, туһааннаах боннурукстара биэрдигэ.



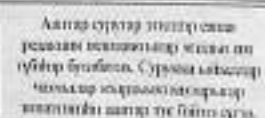
БОЛТОНГОЛОР МАГАДЬЫАСТАР!

1. Дерматоневрозиток.



TEL: 8-914-102-38-63, 8-924-170-86-21.

Убав стабилитетна табеларастар Кузьмин Василий Васильевич соҳуларияк яшайин омонот тусрабелитинан, жоронитар Юра Егоронитга, жаронитарлар Ингага, Сарванга, улулар Стасикга, кутуотаритар Дмитрийга, Русланга, омонитар Стасикга, Кириллитор, Кривошоловигар.



Хайхыат бэчээкүз бэрилтэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээкүз бэрилгиннэ: 16 ч 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской холбоһука 19.02.2018 с. оһроетка бэ-эһэттэннэ
Типография адыарыһа: 678870. Чурапчы сэл. Кеол Маркс уул. 26 "а". Индексэ: 54907. Хайхыат нэдиэлэбэ иһитэ: олһуорунньука, бэстийһаба таһар.